

Ministerstwo Cyfryzacji

Sekretarz Stanu
Dariusz Standerski

BM.WP.056.11.2025
Warszawa, 02 września 2025 r.

Pan
Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na wystąpienie z dnia 31 lipca 2025 r., znak sprawy: VII.501.113.2025.KK, dotyczące występowania zjawiska tzw. sharentingu, czyli upowszechniania w środowisku cyfrowym wizerunku dzieci przez rodziców i inne osoby, proszę przyjąć poniższe informacje.

1) Ochrona konstytucyjna i obowiązujące przepisy prawa cywilnego i rodzinnego

Na wstępie należy podkreślić, że ochrona wizerunku, w tym także osoby małoletniej, jest już uregulowana przepisami prawa i wynika z wyrażonej w art. 47 Konstytucji RP zasady prawa każdej osoby do ochrony życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego mienia oraz decydowania o swoim życiu osobistym.

Interpretując wizerunek jako element dóbr osobistych człowieka, jego ochronę reguluje także prawo cywilne. Wizerunek człowieka jako element dóbr osobistych objęty jest przepisami Kodeksu cywilnego¹ (dalej „Kc”). Zgodnie z art. 24 Kc w przypadku naruszenia dóbr osobistych osoba, której prawa zostały naruszone, może domagać się zaprzestania dalszego ich naruszania, usunięcia skutków tego naruszenia, jak również zadośćuczynienia lub naprawienia wyrządzonej szkody.

Dodatkowe gwarancje przewiduje również ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych,² która w art. 81 ust. 1 nakłada obowiązek uzyskania zgody na rozpowszechnianie wizerunku danej osoby, poza przewidzianymi w art. 81 ust. 1 i 2 wyjątkami.

Należy zgodzić się ze stwierdzeniem Pana Rzecznika, iż ochrona godności każdego człowieka, co wynika nie tylko z Konstytucji RP, ale także aktów prawa międzynarodowego (jak chociażby z Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka czy Europejskiej Konwencji Praw Człowieka³), jest jednym z obowiązków państwa. Równocześnie trzeba podkreślić, iż **odpowiedzialność za ochronę wizerunku dzieci w sieci spoczywa w pierwszej kolejności na rodzicach lub opiekunach prawnych**. Według art. 48 Konstytucji RP rodzice mają prawo do wychowywania dziecka zgodnie z własnymi

¹ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2024 r., poz. 1061);

² Ustawa z 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2022 r., poz. 2509);

³ Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzona w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmieniona następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełniona Protokołem nr 2 (Dz.U. 1993 nr 61 poz. 284).

przekonaniami, jednak powinno ono uwzględniać wolność jego sumienia oraz przekonania dziecka. Zgodnie z art. 95 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego⁴ (dalej „Krio”), to rodzice lub opiekunowie sprawują władzę rodzicielską nad dzieckiem. Jest ona, zgodnie z art. 95 § 1 Krio, rozumiana jako prawo do wychowania dziecka z poszanowaniem jego godności i praw.

To rodzice lub opiekunowie, decydując się na upublicznienie wizerunku dziecka powinni mieć świadomość, że takie działanie może naruszać jego prawo do prywatności, a w niektórych przypadkach udostępnianie wizerunku może naruszać prawo do godności i możliwości decydowania o swojej przyszłości w świecie cyfrowym w późniejszym życiu.

W przypadku publikowania wizerunku w przestrzeni cyfrowej ogromna odpowiedzialność spoczywa również na platformach społecznościowych, których w większości dotyczy problem sharentingu. W szczególności w przypadku social mediów kluczową rolę odgrywa tutaj aktywna moderacja treści oraz pozostałe obowiązki, wynikające z przepisów prawa wspólnotowego. Warto wspomnieć, że działania mające na celu ochronę osób małoletnich przewiduje także Akt o usługach cyfrowych⁵ (Digital Services Act, dalej „DSA”). Przepisy DSA dotyczące bardzo dużych platform (Very Large Online Platforms – VLOP) i wyszukiwarek internetowych (Very Large Search Engines – VLSE) obowiązują już od 25 sierpnia 2023 r. W całej Unii Europejskiej zaczął on obowiązywać od 17 lutego 2024 r. Szczególnie należy zwrócić uwagę na art. 28 DSA, który nakazuje dostawcom platform internetowych dostępnych dla małoletnich wprowadzenie odpowiednich i proporcjonalnych środków, aby zapewnić wysoki poziom prywatności, bezpieczeństwa i ochrony małoletnich w ramach świadczonych przez siebie usług. Wspomniani dostawcy nie mogą prezentować w swoim interfejsie reklam opartych na profilowaniu wiedząc z wystarczającą pewnością, że ich odbiorcą jest małoletni użytkownik usług. Wypełnianie przez dostawców platform dostępnych dla małoletnich obowiązków określonych w art. 28 DSA nie zobowiązuje ich do przetwarzania dodatkowych danych osobowych w celu oceny wieku użytkownika.

Na podstawie przepisów opisanych w sekcji 5 DSA (art. 33-43) VLOP oraz VLSE mają również dodatkowy zakres obowiązków, do których należą m.in. wdrożenie mechanizmów oceny ryzyka, stosowanie (gdy jest to zasadne) weryfikacji wieku użytkowników, czy dokonywanie analizy na temat wpływu treści szkodliwych na małoletnich. W powyżej opisane działania może bez wątpienia wpisywać się szybkie reagowanie, zmierzające do usuwania materiałów prezentujących wizerunek dzieci, który może naruszać ich prawo do poszanowania i godności.

2) Działania edukacyjne i podnoszenie świadomości rodziców

Ministerstwo Cyfryzacji stoi na stanowisku, że na pierwszym miejscu należy postawić na higienę cyfrową. W celu jej stosowania niezwykle ważna jest edukacja i ustawiczne zwiększenie wiedzy użytkowników internetu. Ministerstwo Cyfryzacji oraz jednostki jemu podległe, takie jak Naukowa i Akademicka Sieć Komputerowa – Państwowy Instytut

⁴ Ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809, tj.)

⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2065 z dnia 19 października 2022 r. w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych oraz zmiany dyrektywy 2000/31/WE (akt o usługach cyfrowych).

Badawczy (dalej „NASK-PIB”) prowadzą działania edukacyjne i informacyjne skierowane do dzieci i ich rodziców oraz nauczycieli, które obejmują również budowanie świadomości w zakresie negatywnego wpływu sharentingu i/ oraz zasad ochrony wizerunku dzieci w sieci. NASK-PIB, będący równocześnie operatorem Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej (dalej „OSE”), przygotował cykl lekcji dla dzieci i nauczycieli w ramach programu „OSE IT Szkoła”. Informacje o programie „OSE IT szkoła” oraz inne zagadnienia dotyczące bezpieczeństwa w sieci dzieci i młodzieży dostępne są na stronach internetowych NASK-PIB. Więcej informacji można znaleźć na stronach internetowych:

- <https://www.gov.pl/web/niezagubdzieckawsieci/sharenting-i-wizerunek-dziecka-w-sieci>,
- <https://cyberprofilaktyka.pl/sharenting-i-wizerunek-dziecka-w-sieci.html>,
- https://cyberprofilaktyka.pl/blog/w-jaki-sposob-i-dlaczego-sharenting-wplywa-na-wizerunek-twojego-dziecka_i28.html ,
- <https://nask.pl/magazyn/rodzice-beztrosko-wrzucaja-do-internetu-zdjecia-swoich-dzieci-to-niebezpieczne-eksperci-odradzaja-share>,
- <https://it-szkola.edu.pl/kkurs,kurs,219>.

Należy zwrócić także uwagę na działania edukacyjne prowadzone przez inne organy administracji publicznej. Urząd Ochrony Danych Osobowych opublikował kompleksowy poradnik dotyczący udostępniania wizerunku dzieci w internecie, który jest dostępny na stronie: <https://uodo.gov.pl/pl/138/3215>.

Mając na uwadze powyższe, rodzice lub opiekunowie powinni mieć przede wszystkim świadomość, że publikowane w sieci materiały mogą zostać wykorzystane w nieodpowiednich celach, od najpospolitszego hejtu i innych form cyberprzemocy (ang. cyberbullying), poprzez przestępstwa (np. wyłudzenia), aż do przemocy na tle seksualnym. Należy mieć to na uwadze szczególnie teraz, gdzie dostęp do narzędzi wykorzystujących sztuczną inteligencję do tworzenia i edycji treści wizualnych (ang. deepfake) jest już powszechny. Udostępniając zdjęcia lub wideo swoich dzieci na portalach społecznościowych należy być świadomym tego, że po publikacji w sieci przestają one być jedynie własnością ich autora.

3) Działania legislacyjne

Odnosząc się kwestii podjęcia działań legislacyjnych mających na celu ograniczenie zjawiska tzw. sharentingu, Ministerstwo Cyfryzacji ze zrozumieniem odnosi się do podnoszonych przez Pana Rzecznika obaw dotyczących ryzyk wynikających z nadmiernego i niekontrolowanego udostępniania wizerunku dzieci w środowisku cyfrowym, w szczególności w mediach społecznościowych. Zgadzając się co do społecznego znaczenia tego zjawiska, należy jednak wskazać, że jego ewentualna regulacja ustawowa wymaga szczególnej rozważliwości i ostrożności prawnej, z uwagi na istotne wartości konstytucyjne, jak również obowiązujące już mechanizmy ochronne w polskim porządku prawnym.

Zgodnie z art. 23 i 24 Kodeksu cywilnego, dobra osobiste, w tym wizerunek, podlegają ochronie prawnej. Ich naruszenie uprawnia do żądania zaniechania działania, usunięcia skutków naruszenia, a także zadośćuczynienia. W przypadku dziecka – jako osoby

małoletniej – jego dobra osobiste podlegają ochronie także poprzez działania przedstawicieli ustawowych, tj. rodziców (art. 98 § 1 i 2 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego).

Jak wskazano w punkcie 2, to rodzice, wykonując władzę rodzicielską, reprezentują dziecko w zakresie czynności cywilnoprawnych oraz sprawują pieczę nad jego osobą i majątkiem, z poszanowaniem jego godności i praw, co obejmuje również m.in. podejmowanie decyzji w zakresie publikacji jego wizerunku (art. 95 § 1 Krio).

Ponadto, w sytuacjach spornych lub rażącego naruszenia interesów dziecka, możliwe jest skorzystanie z instytucji nadzoru sądu rodzinnego nad wykonywaniem władzy rodzicielskiej (art. 109 Krio), co stanowi dodatkowy mechanizm ochrony praw dziecka w przypadkach indywidualnych nadużyć.

Biorąc to pod uwagę trzeba wskazać, że każda próba wprowadzenia generalnego ustawowego zakazu lub ograniczenia wymagałaby istotnej ingerencji ustawodawczej w sferę praw rodzicielskich, które korzystają z ochrony konstytucyjnej. Potrzeba ingerencji musi być uzasadniona przesłankami proporcjonalności, niezbędności oraz ochrony nadrzędnego dobra. W ocenie Ministerstwa Cyfryzacji przywołane powyżej przepisy Kodeksu cywilnego i Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego oraz wskazany przez Pana Rzecznika art. 80 ust. 1 RODO dają podstawy prawne do podejmowania adekwatnych działań ochronnych w sytuacjach zagrożenia dobra dziecka, uzasadniających odpowiednią interwencję prawną.

Podkreślić należy, że Ministerstwo monitoruje również rozwój sytuacji w innych państwach członkowskich UE i w razie pojawienia się spójnych standardów na poziomie unijnym lub wyraźnego zapotrzebowania społecznego, nie wyklucza ponownej analizy w tej kwestii na gruncie legislacyjnym. Można ocenić, że obecne ramy prawne – zarówno krajowe, jak i wynikające z RODO (o czym szerzej poniżej) – umożliwiają odpowiednią reakcję prawną w przypadkach poważnych naruszeń. MC jest jednak otwarte na dyskusję o wyzwaniach w egzekwowaniu wskazanych przepisów, co może prowadzić o ewentualnej interwencji legislacyjnej w tym obszarze.

4) Przepisy Ogólnego rozporządzenia o ochronie danych (RODO)

W kontekście przepisów RODO, poza przywołanym przez Pana Rzecznika art. 80 ust. 1 ustawy RODO, należy zwrócić również uwagę na art. 5 ust. 1 lit. a–c RODO, tj. zasady:

- zgodności z prawem, rzetelności i przejrzystości;
- ograniczenia celu;
- oraz minimalizacji danych.

Publikacja danych osobowych dziecka w przestrzeni cyfrowej – także przez osoby sprawujące władzę rodzicielską – musi być zgodna z tymi zasadami, a przede wszystkim uwzględniać najlepszy interes dziecka i nie naruszać jego praw jako osoby, której dane dotyczą.

RODO może także znaleźć zastosowanie również w przypadku sharentingu, w sytuacjach, gdy:

- dochodzi do przetwarzania danych osobowych dziecka w sposób systematyczny lub na dużą skalę;

- publikacje mają charakter publiczny (np. profil otwarty);
- lub gdy pojawiają się podstawy do uznania, że udostępnianie danych osobowych dziecka wykracza poza granice przysługujących rodzicom uprawnień wynikających z prawa do wykonywania władzy rodzicielskiej.

W takich przypadkach można rozważyć zastosowanie art. 6 ust. 1 lit. f RODO (prawie uzasadniony interes osoby trzeciej lub dziecka).

W sytuacjach rażącego naruszenia interesów dziecka, RODO umożliwia:

- wniesienie skargi do organu nadzorczego (art. 77 RODO);
- dochodzenie roszczeń z tytułu naruszenia przepisów o ochronie danych (art. 82 RODO).

Odnosnie zjawiska tzw. sharentingu, czyli udostępniania przez rodziców lub opiekunów prawnych danych osobowych dzieci – w tym wizerunku – w mediach społecznościowych, warto zwrócić uwagę też na możliwość wykorzystania art. 8 RODO, który reguluje warunki przetwarzania danych osobowych dziecka w związku z oferowaniem usług społeczeństwa informacyjnego. Przepis ten, choć formalnie dotyczy sytuacji, gdy dziecko samo korzysta z usług cyfrowych, może również służyć jako punkt odniesienia przy ocenie dopuszczalności działań rodziców, którzy publicznie udostępniają dane dziecka w środowisku cyfrowym – szczególnie w sytuacjach, w których publikacja może prowadzić do naruszenia jego dóbr osobistych, prawa do prywatności czy narażenia na długofalowe skutki przetwarzania.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 RODO, dziecko może samodzielnie wyrazić zgodę na przetwarzanie danych osobowych przez dostawców usług społeczeństwa informacyjnego już od 16. roku życia, a państwa członkowskie mogą obniżyć ten próg, ale nie niżej niż do 13. roku życia. Oznacza to, że dziecko nie musi oczekiwać do osiągnięcia pełnoletności, by wyrażać swoje stanowisko w zakresie przetwarzania jego danych osobowych. Przepis ten może być interpretacyjnie pomocny w sytuacjach, gdy dojrzewające dziecko sprzeciwia się dalszemu udostępnianiu jego danych w internecie przez rodziców – np. w formie zdjęć, opisów życia prywatnego czy innych treści publikowanych w mediach społecznościowych.

Tym samym, art. 8 RODO może stanowić praktyczny punkt odniesienia w działaniach zmierzających do ograniczenia sharentingu, który narusza prawo dziecka do prywatności i informacji, a także podkreśla, że ochrona danych osobowych dzieci powinna być realizowana z poszanowaniem ich rozwijającej się autonomii.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 RODO, dane osobowe – w tym dane dzieci – muszą być przetwarzane zgodnie z zasadami legalności, rzetelności, przejrzystości, minimalizacji i ograniczenia celu. Dodatkowo, art. 8 RODO wprowadza szczególne zasady dotyczące przetwarzania danych dzieci w związku z usługami społeczeństwa informacyjnego, umożliwiając im współdecydowanie o tym, w jakim zakresie ich dane osobowe są udostępniane. Stanowi to istotny sygnał uznania autonomii informacyjnej dzieci oraz przesłankę do przeciwdziałania nadmiernemu przetwarzaniu ich danych przez osoby trzecie, w tym rodziców.

5) Podsumowanie

Reasumując powyższe w ocenie Ministerstwa Cyfryzacji, obecnie obowiązujące przepisy krajowe (ww. kodeks rodzinny i opiekuńczy, kodeks cywilny w zakresie ochrony dóbr osobistych) zapewniają środki prawne umożliwiające reakcję w przypadkach, w których działania rodziców lub opiekunów mogą prowadzić do naruszenia prywatności dziecka, jego wizerunku czy innych dóbr osobistych. Kwestią otwartą pozostaje ocena skuteczności tych przepisów i reakcja na wyzwania w tym zakresie.

Ministerstwo Cyfryzacji stoi na stanowisku, że zasadne jest skoncentrowanie się na działaniach wykonawczych, edukacyjnych i informacyjnych. Podnoszenie świadomości rodziców i opiekunów w zakresie potencjalnych zagrożeń związanych z nadmiernym udostępnianiem danych dzieci w internecie może przynieść bardziej elastyczne i skuteczne rezultaty, przy jednoczesnym poszanowaniu istniejących uprawnień i wolności obywatelskich.

Z wyrazami szacunku

Dariusz Standerski

Sekretarz Stanu

/dokument podpisany elektronicznie/